

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:2167

av Emilia Töyrä m.fl. (S)

Villkoren för svensk industri

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av politiskt initiativ till ny framåtriktad industripolitik och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheterna till utbildningsinsatser för framtidens industri och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fungerande riskkapitalförsörjning som avgörande i att utveckla och ta industriella innovationer hela vägen fram till marknaden och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en politik som ekonomiskt gynnar långsiktiga ägare och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kortare handläggningstider och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En strategi för att vidareutveckla svensk industri är en väsentlig del i hela Sveriges framtidsplan. Utan industriell styrka och förnyelse tappar vi förmåga att utveckla vårt land. Vi behöver se över möjligheterna att öka företagens investeringar i utrustning och anläggningar, i mänsklig kunskap och kompetens, i forskning och utveckling och i infrastruktur. Under 2000-talet har industriinvesteringarna haft en svag utveckling. Effekterna på längre sikt innebär sämre tillväxt och färre jobb i såväl industrin som i tjänstesektor och med effekter på offentlig sektor.

I länder som USA, Storbritannien och Tyskland arbetar man med nationella strategier för att få industrin att växa. Sverige bör följa deras exempel och därför välkomnar vi att regeringen vill inrätta en modern nyindustrialiseringsstrategi.

Satsningar på forskning och innovation hör till överlevnadsvillkoren för industrin. Under de senaste åren har Sverige dock fallit tillbaka. Flera stora företag har gjort neddragningar eller koncentrerat forskning och utveckling till andra länder. Vi behöver se till att Sverige inte fortsätter att tappa avancerad forskning och i stället överväga möjligheterna att öka de gemensamma satsningarna mellan företagen och staten.

Även möjligheterna till insatser för att få små och medelstora företag att satsa mer på forskning och produktutveckling bör övervägas. Industriforskningsinstitutet spelar en mycket viktig roll både som utvecklingspartner till större företag och för mindre företag som hubbar att hämta ny teknik till produkter och produktionsteknik.

Företag uppmärksammar alltmer nackdelarna av att en så stor del av produktionen tidigare flyttats till låglöneländer. När produktionen försvunnit har också grunden för forskning och utveckling och även företagets huvudkontor försvagats. Den utvecklingen har inte gynnat Sverige. Trenden behöver vändas, men det är inte de gamla jobben som kommer tillbaka. Framtidens industriarbeten är mer kvalificerade än de som försvann. Produktionsjobben kräver i dag mer utbildning av de som utför dem när organisation och teknik har förändrats. Arbetsorganisationen betonar alltmer allas medverkan i förbättrings- och utvecklingsarbete.

Sveriges industri är utspridd över stora delar av landet, vilket är en orsak till att Sverige har förhållandevis jämn inkomstspridning mellan regioner. Industrins betydelse som nav för den regionala ekonomin är fortsatt viktig och en nyckel till regionernas ekonomi. Det finns ett behov att se över möjligheterna att utveckla och underhålla den industriella miljön som gör det attraktivt för industriföretag att fortsätta att utveckla sin verksamhet på de orter där de finns i dag. Bland dessa företag finns ett antal riktigt framgångsrika som kan fungera som brygga för andra industriföretags utveckling. Ofta kan de bidra till att fler företag i regionen tar steget till världsklass. Kommuner, regionala myndigheter och företagsorganisationer behöver samverka för att bygga starka industriella miljöer runt dessa ”draglok”.

Industrin har svårt att rekrytera tillräckligt många unga för att klara de kommande årens behov av nya medarbetare. Bristande kunskap om industrijobbets möjligheter och att gymnasieskolans yrkesutbildningar tappat attraktionskraft efter gymnasiereformen 2011 ligger bakom problemen. Det är viktigt att industrin beaktar betydelsen av industriarbetets attraktivitet och sina anställdas utveckling. Staten och kommunerna behöver samtidigt se över möjligheterna för nära samverkan mellan utbildningssystemet och företagen. Industrins partsgemensamma arbete med teknikcollege är här ett

föredöme. System för kompetenskartläggning och validering är viktigt för matchning och rörlighet på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknadspolitiken behöver liksom utbildningspolitiken beakta arbetsplatsernas kompetensbehov. Då kan också företagens förtroende för arbetsmarknadspolitiken förbättras. Därför välkomnar vi regeringens reformering av Arbetsförmedlingen för att förbättra dess förmåga att stärka arbetsmarknadens funktionssätt.

Sverige behöver som ett modernt samhälle stabil tillgång till energi. Brist på elenergi drabbar tillverkningsindustrin, men också många andra samhällssektorer. Därför är tillgången till elenergi avgörande för landets utveckling. Samtidigt vet vi att energiproduktion och användning har en mer eller mindre allvarlig miljöinverkan.

Samtal mellan industrin och staten om förutsättningarna för en långsiktig, stabil och konkurrenskraftig energiförsörjning behöver inledas. Därför välkomnar vi att regeringen tillsatt en energikommission för blocköverskridande samtal om energipolitiken i syfte att skapa en långsiktigt hållbar energiöverenskommelse.

Industrin är extremt beroende av att kunna transportera varor och material över stora avstånd och inte sällan under krävande förhållanden. Därför bör behovet av teknik som minskar onödiga transportkostnader och som minimerar belastningen på miljön beaktas. Sverige bör överväga möjligheterna till en utbyggnad av snabba förbindelser mellan stora befolkningscentra, som har internationell konkurrenskraft, när det gäller globala industriinvesteringar. Det handlar även om att överväga möjligheterna att åtgärda flaskhalsar i dagens väg- och järnvägsnät. Medelhastigheten för transporter av industrins varor och produkter är inte väsentligt högre än cykelfart. Jämfört med andra länder innebär det att Sveriges geografiska läge och avstånd blir en större nackdel än nödvändigt. Regeringen bör också överväga möjligheterna till ett bättre underhåll av befintlig infrastruktur så att balansen mot årligt slitage upprätthålls.

En väl fungerande riskkapitalförsörjning är avgörande för att utveckla och ta industriella innovationer hela vägen fram till marknaden. Det handlar bland annat om små och kanske nystartade företag med svagt kassaflöde och liten möjlighet till självfinansiering, men även större företag kan ibland ha svårt att finansiera sin utveckling utanför börsen. Mot denna bakgrund välkomnar vi att regeringen ser över systemet för statliga riskkapitalbolag.

Lönsam industri förutsätter ofta kunskap och kapital som byggs upp och utvecklas över lång tid. Industrins stora kapitalbas kräver lönsamhet under lång tid för att återbetala gjorda investeringar. I gengäld kan de ofta resultera i stora vinster, men i dag har tidshorisonten för industriföretagen generellt blivit kortare. Aktieägare kräver snabbare och högre och konsekvensen blir därför att viktiga men osäkra investeringar inte genomförs. Svensk industri behöver ägare med kunskap och uthållighet att utveckla

långsiktiga konkurrens fördelar. Ägare och ledning behöver vara bra på att se möjligheter långt i förväg och de måste ha uthållighet att vänta in framtida intäkter. Det förutsätter kunskaper om och erfarenhet av hur industriföretagen och deras marknader fungerar.

Sverige och den svenska industrin lever på att kunna exportera en hög andel av vår industriproduktion till andra länder. Sedan 1960-talet har exporten, mätt som andel av BNP, nära fördubblats. Bakom de stora exportföretagen finns också kedjor av underleverantörer inom varu- och tjänstesektor som har stor betydelse för våra exportframgångar, men som själva skulle kunna bli mer aktiva med egen export. Staten bör överväga möjligheterna att bistå fler av dessa företag genom en mer anpassad service hos Sveriges utlandsbeskickningar och stärka kompetensutvecklingen av företagens personal här hemma. Det är också viktigt att mindre företag kan tränga igenom snåriga regelverk som hindrar dem att komma in på vissa marknader. Inte minst finns en oro hos mindre företag för att exponera sitt kunnande och sina eventuella patent och varumärken (så kallade intellektuella tillgångar, IPR).

Gruvindustrin är global utifrån marknad men samtidigt kanske den mest lokalt förankrade industri vi har. Sveriges unika geologi har historiskt inneburit att företag och sedermera hela samhällen har vuxit fram kring rika fyndigheter av järn och andra metaller som t.ex. koppar. Utvecklingen som skett, i vissa fall över flera hundra år, har inneburit ett ömsesidigt beroende mellan gruvföretag och samhälle. Gruvföretag kan per definition inte flytta varför hållbar utveckling i hela sin bredd, inklusive de sociala aspekterna är viktigt för de företag som vill verka långsiktigt.

Steg för steg har utvecklingen skett och etablerade gruvföretag arbetar med allt från proaktivt arbete för kompetensförsörjning till forskning och utveckling. Ansvarstagande för bostadsbyggande, kultur och fritid är andra kännetecken. På gott och ont finns ett engagemang som har drag av gamla tiders brukssamhällen. Gruvföretagens roll i regionens och nationens välbefinnande är betydande.

I ett sysselsättningsperspektiv är resultatet tydligt. Gruvindustrin är av stor nationell betydelse, därför är det viktigt att säkerställa prövningsförfarandet

Vid ansökan om tillstånd för gruvverksamhet sker en omfattande prövning enligt minerallagen och miljöbalkens regler. I underlaget, som lämnas av verksamhetsutövaren till prövningsmyndigheterna, ska utförliga beskrivningar lämnas för hur den planerade verksamheten kommer att bedrivas och kan antas komma att påverka den kringliggande miljön. Näringslivet och fackliga organisationer har påtalat att det är önskvärt med tydligare vägledning i vilka underlag som kommer att krävas för prövningen. Med bättre vägledning ökar möjligheten till kortare handläggningstider. Genom att ett mer komplett beslutsunderlag lämnas till prövningsmyndigheten kan handläggningstiderna

kortas genom färre kompletteringar. Det behöver även skapas en bättre samsyn i landet. Allt från länsstyrelser med stor erfarenhet av gruvor till länsstyrelser som tidigare knappt kommit i kontakt med minerallagen, hanterar dessa prövningar. Genom kunskapsöverföring och bättre samarbete mellan länsstyrelserna ökar förutsägbarheten och likabehandlingen i hanteringen av dessa ärenden.

Emilia Töyrä (S)

Hans Hoff (S)

Isak From (S)

Jan-Olof Larsson (S)

Monica Haider (S)

Patrik Engström (S)

Patrik Lundqvist (S)

Peter Johnsson (S)

Raimo Pärssinen (S)

Tomas Eneroth (S)

Johanna Haraldsson (S)